

16/2/84

EL LLENGUATGE

La sonorització

Dins el conjunt de consonants sonores del català, podem dir que la *s* —la *s* sonora— té un lloc destacat, perquè la parella sorda corresponent és també una *s*, és a dir, rep usualment la denominació de *s* sorda, i en molts casos té una mateixa representació gràfica. I, de fet, i per aquest motiu —que un mateix signe gràfic tingui en uns casos un so sonor i en d'altres un so sord—, en els tractats d'ortografia catalana en què no es parla de fonologia, l'única consonant sonora designada així és precisament la *s*. Cal afegir-hi, encara, que la pronunciació incorrecta de la *s* sonora consisteix, d'una manera sistemàtica, en el seu ensordiment, és a dir, a pronunciar-la com una *s* sorda.

Són avui nombrosos els qui incorren sistemàticament en aquesta pronunciació incorrecta de la *s* sonora, dit altrament, els qui ho la saben pronunciar —perquè és un fonema estrany al castellà— i la substitueixen, en tots els casos, per una *s* sorda. I, tal com ja s'ha comentat públicament ben sovint, amb uns planys tan justificats com inoperants, entre ells no són escassos els locutors i presentadors de ràdio i de televisió, els actors professionals, etc. La comoditat, la irresponsabilitat, la manca d'exigència —afegim-hi, amb el desig de no ésser injustos, la manca de mitjans i de disponibilitats— tendeixen a voler que aquest fet sigui admès com una cosa normal, com un cas de lloable tolerància que evita discriminacions injustes. No hi podem fer res: és la consagració oficial de la incompetència. I no valdria la pena d'insistir-hi des d'aquesta modesta columna si no fos que la incapacitat d'alguns locutors per a la pronunciació de la *s* sonora fa que d'altres que sí que són capaços de pronunciar-la correctament, amb la preocupació, sens dubte, de desmarcar-se dels seus col·legues, ens sorpreguin sovint amb unes sonoritzacions insòlites: al costat del qui ens informa d'un que van «possar a la pressó», hi ha qui ens fa saber que un altre se'n va anar a «Suïssa». El parlar habitual, el parlar del qui diu, normalment, *pesar* i *passar*, *zero* i *cera*, *quinze* i *esquinça*, coneix algunes sonoritzacions indègudes de la *s*, ben catalogades i indicades a les gramàtiques: *abadessa*, *comtessa*, etc., *missió*, *emissió* (i *emissora!*), *comissió*, etc., *pressió*, *impressió*, etc., *agressió*, *digressió*, *discussió*, *dissoldre* i alguna més, que els locutors haurien de conèixer i, sobretot, no incrementar.